

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Α΄) ΚΑΙ
ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΙΙ
ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ 2^{ου} ΘΕΜΑΤΟΣ

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ 2ο

Ένα άτομο Α κάνει κατάθεση όψεως σε εμπορική τράπεζα 100.000 ευρώ. Από τα χρήματα αυτά η τράπεζα δανειοδοτεί το άτομο Β, που με τη σειρά του ανοίγει λογαριασμό όψεως στην ίδια τράπεζα. Από την κατάθεση όψεως του Β η τράπεζα δανειοδοτεί το άτομο Γ, το οποίο καταθέτει όλο το ισοσό σε λογαριασμό ταμειοληφτίου. Από την κατάθεση του Γ η τράπεζα χορηγεί δάνελο στο άτομο Δ.

- α. Αν το ισοσολό των ρευστών διαθεσίμων είναι 10% , ποια είναι η ισοσότητα χρήματος που δημιουργήσε η εμπορική τράπεζα ;

Μονάδες 11

- β. Αν η Κεντρική Τράπεζα μειώσει το ισοσολό των ρευστών διαθεσίμων στο 5% , πόσο θα αυξηθεί η ισοσότητα του χρήματος ;

Μονάδες 14

α. Διαδικασία δημιουργίας «ισλαματικού» χρήματος από την Εμιράτική Τράπεζα.

Σενάριο της άσκησης :

- Το χρηματοοικονομικό ίδρυμα από το οποίο εκδίδεται η δανειοδοτική ισοτιμία : η Εμιράτική Τράπεζα.
- Η Κεντρική Τράπεζα και τα μέτρα άσκησης της νομισματικής ισοτιμίας : καθορισμός στο 10% του Ποσοστού των Ρευστών Διαθεσίμων τα οποία η Εμιράτική Τράπεζα υποχρεούται να διατηρεί στα ταμεία της.
- Ένας Καταθέτης : ο Πολίτης Α
- Αρχικό Ποσό Κατάθεσης : 100000 Ευρώ
- Τρεις (3) Δανειολήπτες (κατά τη σειρά χορήγησης των Δανείων) : οι Πολίτες Β, Γ και Δ.

Τρίτος Προβλεπόμενός της ισοδότητας χρήματος που δημιουργεί η Εμιράτική Τράπεζα , κατά την άσκηση της δανειοδοτικής ισοτιμίας της.

Η ισοδότητα «ισλαματικού» χρήματος που δημιουργείται στην οικονομία ισοδυναμεί με το άθροισμα των ειδημέρους αγοραστικών δυνάμεων των τριών δανειοληπτών Β, Γ και Δ (η αγοραστική δύναμη του Πολίτη Α, εφόσον αυτός είναι ο χρηματοδότης της Εμιράτικής Τράπεζας κατά την άσκηση της δανειοδοτικής της ισοτιμίας , ΔΕΝ ισομετρικά στη «νέα» ισοδότητα χρήματος που ιρόκενται να δημιουργηθεί).

Ως εκ τούτου , ισχύει η ακόλουθη σχέση :

ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ από την Εμιράτική Τράπεζα =
Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β + Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ + Αγοραστική
Δύναμη Πολίτη Δ (1)

Κατά τη σειρά χορήγησης των Δανείων, η αγοραστική δύναμη των δανειολητών Β, Γ και Δ υπολογίζεται ως εξής :

I> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β

Ο Πολίτης Β, όντας ιδρύτας στην «αλυσίδα» των χρηματομένων από την Εμπορική Τράπεζα Δανείων, γίνεται αιτοδέκτης της κατάθεσης του Πολίτη Α μειωμένης κατά το ποσοστό των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων.

Μ' άλλα λόγια :

$$\begin{aligned} \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β} &= 100000 - (10\% \cdot 100000) = \\ 100000 - 10000 &====> \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β} = 90000 \text{ Ευρώ} \end{aligned}$$

II> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ

Ο Πολίτης Γ, όντας δεύτερος (2^{ος}) στην «αλυσίδα» των χρηματομένων από την Εμπορική Τράπεζα Δανείων, γίνεται αιτοδέκτης της κατάθεσης «όφειας» του Πολίτη Β (το ποσό των 90000 Ευρώ) μειωμένης κατά το ποσοστό των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων.

Μ' άλλα λόγια :

$$\begin{aligned} \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ} &= 90000 - (10\% \cdot 90000) = \\ 90000 - 9000 &====> \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ} = 81000 \text{ Ευρώ} \end{aligned}$$

III> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ

Ο Πολίτης Δ, όντας τρίτος (3^{ος}) και τελευταίος στην «αλυσίδα» των χρηματομένων από την Εμπορική Τράπεζα Δανείων, γίνεται αιτοδέκτης της κατάθεσης «ταμειοτηρίου» του Πολίτη Γ (το ποσό των 81000 Ευρώ) μειωμένης κατά το ποσοστό των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων.

Μ' άλλα λόγια :

$$\begin{aligned} \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ} &= 81000 - (10\% \cdot 81000) = \\ 81000 - 8100 &====> \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ} = 72900 \text{ Ευρώ} \end{aligned}$$

Κατά συνέπεια, η σχέση (1) διαμορφώνεται ως εξής :

ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ από την Εμίσχυρή
Τράπεζα = Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β + Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ
+ Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ = 90000 + 81000 + 72900 ==>
ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ = 243900 Ευρώ

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ :

Ο Πολίτης Α, καταδέχεται σε λογαριασμό «όψεως» του ισοσού των
100.000 Ευρώ, συναλλάσσεται στην αγορά μέσω τραπεζικών εντολών
μέχρι του ισοσού της κατάθεσής του. Μ' άλλα λόγια, ο Πολίτης Α διατηρεί
στο ακέραιο την αγοραστική του δύναμη (100.000 Ευρώ), ΧΩΡΙΣ
ΟΣΤΟΣΟ αυτή να συμπεριλαμβάνεται στη «εισπρόσδετη» ισοσότητα
χρήματος που δημιουργήθηκε από την Εμίσχυρή Τράπεζα.

β. Πολιτική μεταβολής του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών
Διαθεσίμων : Μείωση κατά το ήμισυ (από 10% σε 5%).

Η Κεντρική Τράπεζα, μέσω της μείωσης του Ποσοστού των
Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων, ενισχύει την αύξηση του όγκου
των χρηματομένων από τις Εμίσχυρες Τράπεζες δανείων και,
κατέπαικτη, την αύξηση της ισοσότητας του χρήματος που κυκλοφορεί
στην εγχώρια οικονομία (ισοσότητα του χρήματος που δημιουργείται από
τις Εμίσχυρες Τράπεζες + αρχικά κατατεθειμένα κεφάλαια).

Προσδιορισμός εκ νέου της ισοδότητας χρήματος που δημιουργεί η Εμψορική Τράπεζα, κατά την άσκηση της δανειοδοτικής πολιτικής της.

Ακολουθώντας ακριβώς την ίδια συλλογιστική με την αντίστοιχη του ερωτήματος (α), υπολογίζουμε το ύψος στο οποίο θα ανέλθει εκ νέου η ισοδότητα «ισολαμπτικού» χρήματος, συναρτηθεί του Νέου Ποσοστού Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων (της τάξεως του 5%). Κατά τη σειρά χορήγησης των Δανείων, η αγοραστική δύναμη των δανειοληπτών Β, Γ και Δ υπολογίζεται ως εξής :

I> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β

$$\text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β} = 100000 - (5\% \cdot 100000) \implies$$

$$\text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β} = 95000 \text{ Ευρώ}$$

II> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ

$$\text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ} = 95000 - (5\% \cdot 95000) = 95000 - 4750$$

$$\implies \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ} = 90250 \text{ Ευρώ}$$

III> Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ

$$\text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ} = 90250 - (5\% \cdot 90250) =$$

$$90250 - 4512,5 \implies \text{Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ} = 85737,5 \text{ Ευρώ}$$

Κατά συνέπεια :

ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ από την Εμψορική Τράπεζα = Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Β + Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Γ + Αγοραστική Δύναμη Πολίτη Δ = $95000 + 90250 + 85737,5 \implies$
ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ = 270987,5 Ευρώ

Εύγκριση και σχετικός εχολασμός :

- Πρo της μείωσης του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων (αρχικό ποσοστό 10%) , το «ιδιωματικό» χρήμα (δηλαδή , η ισοδότητα του χρήματος ιδου δημιουργήθηκε) ήταν της τάξεως των 243.900 ευρώ.
- Έως και από τη μείωση του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων (νέο ποσοστό 5%) , το «ιδιωματικό» χρήμα (δηλαδή , η ισοδότητα του χρήματος ιδου δημιουργήθηκε) διαμορφώθηκε στις 270.987,5 ευρώ.

Συμπεράσμα : Η μείωση κατά το ήμισυ (από 10% σε 5%) του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων επέφερε αύξηση κατά 27.087,5 Ευρώ (270.987,5 ευρώ - 243.900 ευρώ) στην ισοδότητα του χρήματος ιδου δημιουργήθηκε από την Επιδιορκική Τράπεζα. Μ' άλλα λόγια , το «ιδιωματικό» χρήμα , λόγω μείωσης από την Κεντρική Τράπεζα του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων , αυξήθηκε κατά 27.087,5 Ευρώ.

Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε , αν , αντί της εύγκρισης μεταξύ «νέας» και «ιδιωματικής» ισοδότητας «ιδιωματικού» χρήματος , εγκρίνουμε τη «νέα» και την «ιδιωματική» ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ιδου «κυκλοφορεί» στην εγχώρια αγορά.

Ευγκεκριμένα :

- Με δεδομένο ότι το Ποσοστό των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων είναι ίσο προς 10% , ισοκρίνεται :

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ που «κυκλοφορεί» στην εγχώρια αγορά = $100.000 + 90.000 + 81.000 + 72.900 = 343.900$ Ευρώ , όπου 100.000 Ευρώ είναι η Αρχική Κατάθεση του ατόμου Α.

- Με δεδομένο ότι το Ποσοστό των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων είναι ίσο προς 5% , ισοκρίνεται :

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ που «κυκλοφορεί» στην εγχώρια αγορά = $100.000 + 95.000 + 90.250 + 85.737,5 = 370.987,5$ Ευρώ , όπου 100.000 Ευρώ είναι η Αρχική Κατάθεση του ατόμου Α.

Συμπέρασμα : Η μείωση κατά το ήμισυ (από 10% σε 5%) του Ποσοστού των Υποχρεωτικών Ρευστών Διαθεσίμων επέφερε αύξηση κατά 27.087,5 Ευρώ ($370.987,5$ ευρώ - 343.900 ευρώ) στη συνολική ποσότητα χρήματος που κυκλοφορεί στην οικονομία.